

BUDGET 2025

DEL I

ANEBY
KOMMUN

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	3
Den kommunala koncernen	4
Strategiskt övergripande mål och uppdrag	6
Viktiga förhållanden för resultat och ställning.....	8
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	12
Aneby kommuns styrkort består av fem perspektiv.....	16
Perspektiv: Attraktiv kommun	17
Perspektiv: God ekonomi.....	18
Perspektiv: Medskapande arbetsplats	19
Perspektiv: Värdeskapande processer	20
Perspektiv: Hållbart samhälle.....	21
Investeringsbudget	22
Driftbudget 2025 och flerårsplan 2026-2027	24
Budget 2025 per nämnd.....	30
Kommunfullmäktige	30
Kommunstyrelsen.....	30
Samhällsbyggnadsnämnden	33
Överförmyndarnämnden	33
Kommunrevisionen	33
Valnämnden.....	34
Finansförvaltningen.....	35
Ekonomisk redovisning	36
Bilaga Riktlinjer för Aneby kommuns ekonomistyrning	39

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Det geopolitiska läget är fortfarande oroligt samtidigt som vi nu ser att tidigare stigande inflation och höjda räntorna vänder. Den svenska ekonomin är fortsatt i en lågkonjunktur med en arbetslöshet som växer, i Aneby kommun märks det tydligt bland unga. Det har varit en tuff ekonomisk period under en lång tid för många hushåll och företag, men förhoppningsvis ser vi ljuset framöver.

I Aneby kommun, liksom i större delen av landet, föds det allt färre barn, vilket är oroväckande. Just nu sker det största barnafödandet på landsbygden och det är positivt. Därför känns det väldigt bra att vi nu kan gå igång med upphandling och tillbyggnation av Vireda skola med fyra nya klassrum.

Att stärka Aneby kommuns attraktivitet är ett arbete som vi gör tillsammans. Både i våra yrkesroller och som goda ambassadörer i möten med andra. Attraktivitet handlar till exempel om värdegrund, organisationskultur, tillgång till bostäder, medborgarmöten, ett gott företagsklimat, tillgänglig kollektivtrafik, ett rikt föreningsliv, en bra förskola och skola samt en trygg vård och omsorg. I detta arbete ligger även en starkt samverkan mellan kommunala organisationen och civilsamhället. Vi har idag olika samarbeten med föreningar och organisationer och detta med goda resultat. Men för att klara välfärdsuppdraget behöver vi hitta fler områden att samverka inom.

Att som arbetsgivare vara attraktiv för potentiella medarbetare och kanske ännu viktigare; utveckla och behålla våra befintliga medarbetare kommer vara avgörande för att klara av att leverera välfärdsuppdraget med god kvalitet. Det livslånga lärandet blir allt viktigare och digitaliseringen kräver andra arbetssätt, AI ger oss stora möjligheter. Hur vi som arbetsgivare jobbar för att stärka och utveckla vår organisation, våra medarbetare och chefer har stor betydelse.

Det negativa ekonomiska resultatet 2023 påverkar förutsättningarna för den kommunala ekonomin kommande år. Verksamheternas nettokostnader ligger fortfarande inte i den nivå som de borde göra, avvikelserna finns framför allt inom den sociala avdelningen och inom barn- och utbildningsavdelningen. Balans i ekonomin är nödvändig för att kunna möta de investeringsbehov som ligger inom planeringsperioden. För att klara det långsiktiga resultatmålet om 2 procent i snitt under 10 år finns det ingen annan väg än att verksamheternas nettokostnader hamnar i balans 2025. Rambudgeten anger vad vi har råd med och därmed också vad verksamheterna får kosta.

De ekonomiska förutsättningarna är strama vilket innebär att utrymmet att fördela till de kommunala verksamheterna är begränsade. I budget har förstärkningar gjorts inom den öppna fritidsverksamheten för unga, vilket är väldigt positivt. Det förebyggande arbetet är en investering för framtiden. En tillfällig satsning för planarbete görs under 2025 då tillgången till tomter för bostäder och verksamheter behöver öka. I budget görs även budgetförstärkningar för att möta delar av underskotten i våra två största avdelningar. Totalt förstärks verksamheternas budgetramar med drygt 8 miljoner kronor.

Om vi fortsätter att ta ansvar, visar omtanke om varandra och agerar långsiktigt tillsammans kommer Aneby kommun bli en än mer attraktiv plats att och bo, verka och vistas i. Tillsammans skapar vi *Ett gott liv i en hållbar och växande kommun*.

Beata Allen (C)
Kommunstyrelsens ordförande

Den kommunala koncernen

Kommunens politiska organisation

**) Gemensam överförmyndarnämnd för Aneby, Eksjö, Näsjö, Sävsjö och Vetlanda kommun med ett gemensamt överförmyndarkansli i Vetlanda.*

Kommunens förvaltningsorganisation

Verksamheterna inom Aneby kommun utgör tillsammans en förvaltning som leds av kommundirektören. Som framgår av bilden nedan består förvaltningen av avdelningar, som leds av respektive avdelningschef. Inom avdelningarna finns ett antal enheter.

Kommunövergripande (KÖ)

I det kommunövergripande anslaget ingår övergripande funktioner som kommunledning, näringslivsverksamhet, ekonomi och HR. Inom det kommunövergripande anslaget hanteras även övergripande bidrag och projekt, medlemsavgifter till organisationer samt arvoden till förtroendevalda.

Kommunserviceavdelningen (KSA)

KSA ansvarar för upphandlingsfrågor, politisk administration, e-förvaltning, kommunikation, telefoni, kostverksamhet, lokalvård samt skötsel och underhåll av kommunens gator, parker och fastigheter.

Sociala avdelningen (SOA)

SOA ansvarar för äldreomsorg, funktionshinderomsorg, arbetsmarknadsinsatser och mottagande av flyktingar och av ensamkommande barn, individ- och familjeomsorg samt hälso- och sjukvård.

Barn- och utbildningsavdelningen (BUA)

BUA ansvarar för förskola, grundskola, särskola, fritidshem, gymnasieskola, vuxenutbildning, svenska för invandrare samt kulturskola, fritidsverksamhet, kultur och bibliotek.

Samhällsbyggnadsavdelningen (SBA)

SBA ansvarar för översiktlig planering, plan- och byggfrågor, miljö och hälsa, räddningstjänst, energi- och klimatfrågor, natur- och kulturmiljövård samt infrastruktur och kollektivtrafikfrågor

Kommunkoncernens organisation

I kommunkoncernen ingår bolag där ägarandelen överstiger 20 procent och stiftelser där kommunen är stiftare. Styrelsen för bolaget och stiftelserna tillsätts av kommunfullmäktige. Även Höglandsförbundet ingår i kommunkoncernen utifrån kommunens betydande inflytande i förbundet.

Aneby Miljö & Vatten AB (Amaq)

Aneby Miljö & Vatten AB är ett helägt aktiebolag med ansvar för fjärrvärme, vatten och avlopp samt renhållning.

Stiftelsen Aneby Bostäder

Stiftelsen Aneby Bostäder är kommunens allmännyttiga bostadsföretag med huvuduppgift att främja bostadsförsörjningen i Aneby kommun. Verksamheten består i att äga, förvalta och hyra ut bostäder och lokaler i Aneby kommun.

Stiftelsen Kulturreseptat Åsens by

Åsens by är Sveriges första kulturreseptat och bildades år 2000. Stiftelsen Åsens by driver verksamhetsgrenarna reservatsförvaltning (landskaps- och byggnadsvård, odling, djurhållning, administration) och kulturturism (vandrarhem, handelsbod, guidningar, aktiviteter och programdagar).

Höglandsförbundet

De fem höglandskommunerna Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda bildar tillsammans samarbetsorganisationen Höglandsförbundet. Förbundet består av tre verksamheter: Höglandets verksamhetsstöd (HSV), Höglandets familjerätt (HFR) och Höglandets IT (HIT), samt ett förbundsledningskontor. Anebys andel av Höglandsförbundet är 7,2 procent.

Strategiskt övergripande mål och uppdrag

Inledning

Budgetdirektivet anger kommunstyrelsens politiska viljeinriktning i arbetet med budget 2025 och verksamhetsplan 2026–2027, gällande verksamhetsmål och finansiella mål. Direktivet utgår från Aneby kommuns vision *Ett gott liv i en hållbar och växande kommun*.

Bakgrund

En ansvarsfull politik behöver säkra att kommunens ekonomi räcker till för välfärdsuppdraget gentemot invånarna. Alla måste ta ansvar och ställa kostnader mot värde och behov. De beslut som kommunen fattar ska vara väl underbyggda och utgå från kommunens två styrande dokument, *Översiktsplanen* och *Strategiska planen* där det övergripande målet är 7500 invånare år 2035. De styrande dokumenten lyfter vikten av att Agenda 2030, Parisavtalet, FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, Barnkonventionen, nationella jämställdhetsmål, folkhälsomål, EU:s och Sveriges klimatmål, Vattenmyndighetens åtgärdsprogram och nationella miljö kvalitetsmål. Dessa ska vara vägledande och styrande i beslut och handling.

En av samhällets stora utmaningar handlar om kompetensförsörjning i samband med den demografiska utvecklingen. Som en konsekvens av detta kommer det att ställas höga krav på noggrann planering och analys av vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkra att välfärdsuppdraget kan utföras.

Utifrån att de ekonomiska förutsättningarna för planperioden 2025–2027 fortsatt är ansträngda, behöver nya utgiftsposter noga övervägas, såvida inte omfördelningar kan göras eller att andra externa resurser tillförs. Befintliga behov ska finansieras med planeringsförutsättningarna som grund.

Strategiska övergripande mål som stödjer visionen

Budget- och verksamhetsplan ska uttrycka hur Aneby kommun under kommande 3-årsperiod ska arbeta för att uppnå intentionen i visionen genom de strategiska mål som är fastställda av kommunfullmäktige.

Följande uppdrag till budgetberedningen, vilka är kopplade till de övergripande målen, ligger till grund för utarbetande av förslag till rambudget 2025.

1. Aneby kommuns verksamheter bidrar till en plats för trivsel, engagemang, delaktighet och trygghet.

- Utveckla och stärka samverkan med näringsliv och civilsamhälle, bland annat genom att skapa förutsättningar för att under 2025 påbörja arbetet med att ta fram platsvarumärke för Aneby kommun. Undersöka möjligheten för extern finansiering.
- Utredda och förbereda platser för exploatering av nya områden för att möjliggöra byggnation av bostäder, verksamheter och nya företagsetableringar.

2. Aneby kommuns ekonomi är hållbar och i balans

- Utifrån den framskrivning som finns för åren 2026–2027 arbeta för att nå en resultatnivå som tydligt strävar mot ett överskottsmål på 2 procent över en 10-årsperiod i syfte att säkra en hållbar ekonomi över tid.
- Ta fram förslag till en motiverad och hållbar investeringsbudget 2025 med indikation för 2026–2027. Identifiera investeringar som kan ge positiva effekter i det dagliga arbetet i syfte att begränsa framtida kostnadsutveckling vad gäller drift och underhåll.
- Analysera och dra lärdomar från andra kommuner för att minimera negativa nettokostnadsavvikelser inom individ- och familjeomsorgen samt inom äldreomsorgen.
- Identifiera och anpassa ambitionsnivån i våra verksamheter till befintliga resurser, med hänsyn tagna till optimala arbetssätt, god kvalitet, attraktivitet och uppfyllelse av lagkrav.
- Ta fram förslag på plan för implementering av ett cirkulärt förhållningssätt i de kommunala verksamheterna.

3. Aneby kommun är en attraktiv och en hälsofrämjande arbetsplats

- Säkerställa en tydlig och förankrad styrning och ledning för en hälsofrämjande arbetsplats med ett engagerat, närvarande och tillitsfullt ledarskap samt utveckla ett ledarskapsprogram för de kommunala cheferna.
- Ta fram förslag för strategisk kompetensplanering i syfte att både identifiera framtida rekryteringsbehov och att hitta andra lösningar på kompetensutmaningar genom förändrade arbetssätt, behålla samt utveckla befintlig personal.

4. Aneby kommun ger välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor

- Identifiera nya och innovativa arbetssätt, gärna som utgår från digitalisering, automatisering och genom ökad samverkan, samt organisatoriska förändringar i syfte att skapa effektiviseringar och mervärden för våra invånare på kort och lång sikt.
- Ta fram förslag på hur vi kan stärka det förebyggande arbetet inom områden som psykisk hälsa och välbefinnande, inkludering och social gemenskap i alla åldrar.
- Utgå från och ta hänsyn till planen Framtidens äldreomsorg i Aneby Kommun
- Återuppta utredningen om ombyggnation av särskilt boende Antuna i syfte att skapa ändamålsenliga och funktionella lokaler.
- Ta fram förslag på för hur den offentliga maten kan stimulera en god måltidsupplevelse för alla åldrar.

5. Aneby kommun kännetecknas av hög livskvalitet och en hållbar livsmiljö

- Intensifiera arbetet med kommunens krisberedskap, inte minst i dialog och samverkan med civilsamhälle och näringsliv.
- Ta fram förslag på hur vi kan stärka arbetet med att ekosystemtjänster integreras i planering och utveckling av kommunen, på kommunens egna fastigheter, skolgårdar och planteringar.
- Ta fram förslag på hur mobilitet på landsbygden kan utvecklas i Aneby kommun, i dialog med Region Jönköpings län.
- Ta fram förslag på hur vi kan möjliggöra anställningar för personer som står utanför arbetsmarknaden och skapa en inkluderande kultur som stödjer samhällets mest utsatta grupper.

Viktiga förhållanden för resultat och ställning

Kommunens ekonomiska förutsättningar ges i form av skatteintäkter och utjämningsbidrag. Det som påverkar hur dessa förutsättningar kommer att utvecklas beror på kommunens befolkningsutveckling och rikets skatteunderlag. För att bedöma de totala förutsättningarna tas även hänsyn till kostnadsutvecklingen i kommunen som påverkas av inflation, demografi och förändrade välfärdsbehov.

Ekonomisk utveckling

Inflationen har under en period präglat samhällsekonomin, både i Sverige och globalt, med åtstramande penningpolitik och försiktig finanspolitik som följd. I takt med att inflationen går ned blir den ekonomiska politiken mindre stram, bland annat genom sänkta styrräntor och mer expansiv finanspolitik.

I mars 2024 var inflationstakten 4,1 procent (SCB, Statistiska centralbyrån). Den lägre inflationstakten innebär inte något återställande av den köpkraft som gått förlorad utan möjliggör endast att en utdragen återhämtning för hushållens realinkomster kan inledas.

Under 2024 väntas en svag global tillväxt med en ännu svagare BNP-tillväxt. Det kommer vara en fortsatt nedgång för antalet sysselsatta i Sverige. Som ett resultat av detta kommer det vara en mycket svag skatteunderlagsutveckling för 2024. Det reala skatteunderlaget väntas fortsatt vara negativt för året utifrån att prisutvecklingen överstiger skatteunderlaget. (SKR, cirkulär 24:27)

År 2025 väntas konjunkturen åter att vända uppåt och med det en ökad efterfrågan på arbetskraft. Initialt kommer antalet arbetade timmar öka via högre medelarbetstid men gradvis även genom fler sysselsatta. Dock är det först 2026 som andelen arbetslösa vänder nedåt. Det nominella skatteunderlaget växer ungefär i linje med det historiska genomsnittet sett till hela prognosperioden fram till 2027. Det är dock en kraftig inbromsning 2024 och en återhämtning därefter. (SKR, cirkulär 24:27)

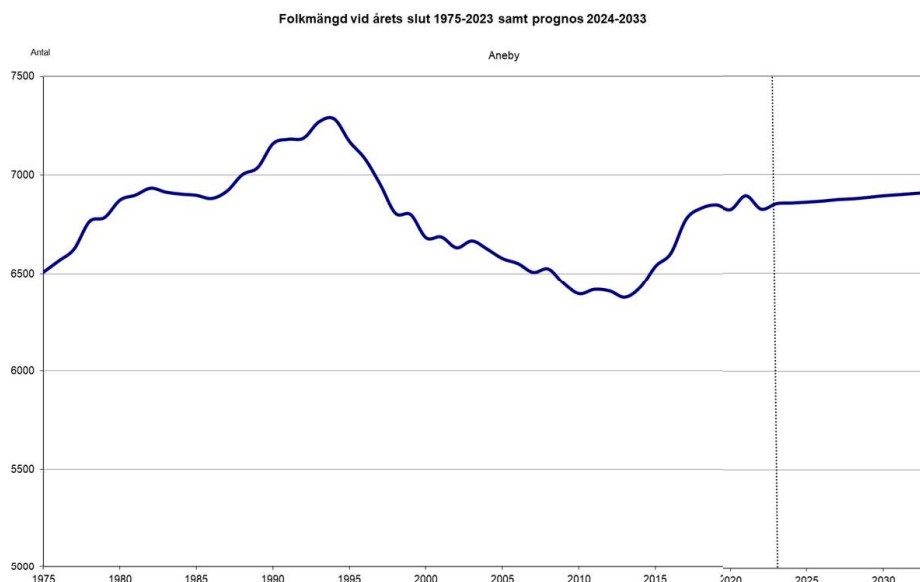
En avgörande faktor för de ekonomiska förutsättningarna för 2025 är inflationsnivån i juni 2024. Enligt prognosen kommer KPI ligga strax över 2 procent (Ekonomiblogg Annika Wallenskog 2024-04-26). Vad det landar på spelar stor roll eftersom det påverkar värdering av pensioner och uppräknings av socialförsäkringar inför kommande år.

Befolkningsutveckling

Den prognos som tagits fram under mars 2024 indikerar att Aneby kommun kommer uppnå 6 855 invånare den 1 november 2024 (ett antagande görs om att antalet invånare är detsamma den 1 november som den 31 december). Prognosen är nedreviderad jämfört med tidigare år och visar på små förändringar framåt i tiden, som bygger på att det är en högre inflyttning än utflyttning till kommunen.

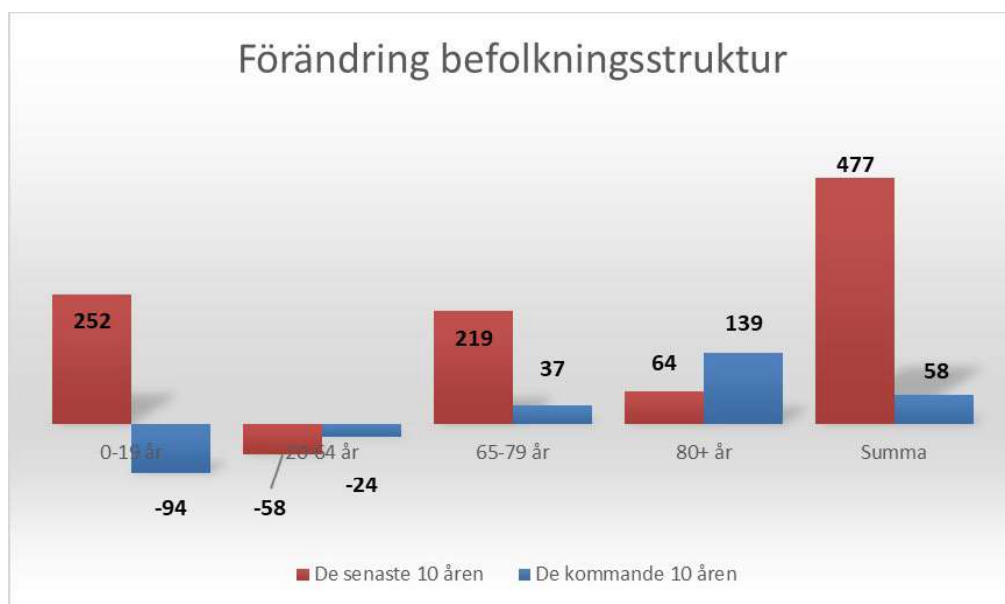
Antaganden i prognosen visar på ett födelseantal om ca 66-68 årligen fram till 2033. Det finns dock en risk att födelseantalet blir lägre. Antalet avlidna utgår från ett snitt utifrån historiska data. Födelsenettet tros vara negativt under hela perioden. Flyttnettet utgår från att det flyttar in fler personer till Aneby kommun än som flyttar ut, därav en svag ökning av invånarantalet.

Det övergripande målet i kommunens översiktsplan är att öka befolkningen till 7 500 invånare år 2035. Utifrån nuvarande prognos ser det målet ut att bli svårt att nå.

SCB (Statistiska centralbyrån) presenterade, i april, ny befolkningsframskrivning. De kommande åren är det en långsammare ökningstakt av befolkningen än de närmast föregående åren. Det är framför allt antalet nyfödda som minskar. Personer över 80 år beräknas stå för nästan hela befolkningsökningen under den kommande tioårsperioden.

Prognosen för Aneby kommun visar samma tendens som riket i stort. Det är framför allt personer som är 80 år och äldre som ökar. De senaste två åren har antalet över 80 år ökat med 13 procent och de kommande 10 åren ser ut att innebära en ökning om drygt 33 procent i den åldersgruppen. Det som är utmanande är att möta behoven för de äldre i kommunen samtidigt som förskolan och grundskolan behöver dimensioneras i takt med barnantalets förändring. Det kräver investeringar för att följa med i förändringarna i de olika stadierna. Åldersgruppen i arbetsför ålder minskar, och har gjort så både sett till 10 år bakåt i tiden såväl som 10 år framåt i tiden. Utmaningen med denna befolkningsutveckling är att klara kompetensförsörjningen men även klara ekonomin, när försörjningskvoten ökar och färre ska försörja fler (framför allt äldre). Det innebär att gapet mellan kommunsektors tillgängliga resurser och det som krävs för att klara åtagandet bli större.

Kommunens budget utgår från en prognos av antalet kommuninvånare per den 1 november året före det budgeterade året. Invånarantalet detta datum ligger till grund för kommunens skatteintäkter och den kommunala utjämningen följande år.

Budget för år	2023	2024	2025	2026	2027
Prognos i budget	6 931	6 843	6 855	6 860	6 865
Utfall	6 833	6 846			
Differens	-98	3			

Kommunens ekonomiska läge

En ansträngd ekonomi är att vänta de kommande åren, trots konjunkturåterhämtning som inleds enligt prognosen år 2025. Resultatet för 2023 blev negativt som framförallt beror på underskott inom verksamheterna. År 2024 ger ett ännu svagare finansiellt utrymme jämfört med 2023 samtidigt som Aneby kommun ska hantera ökade kostnaderna för pensioner och löner. Prognosen per mars 2024 pekar på -19,7 miljoner kronor. Det är en stor utmaning att kunna klara en ekonomi i balans, men det pågår omställningsarbete i verksamheterna för att minska kostnader och för att dimensionera behoven utifrån demografin. Detta arbete intensifieras under 2024.

Tack vare några goda ekonomiska år, framförallt 2022, har Aneby kommun kunnat stärka ekonomin och förbättrat likviditeten samt minskat låneskulden. Detta har gett ett bättre ingångsläge till de mer ekonomiskt tuffa åren än om situationen hade varit det motsatta. Dock behöver Aneby kommun vända det negativa resultatet för att kunna klara kommunfullmäktiges långsiktiga mål om 2 procent de kommande åren.

En långsiktigt hållbar ekonomi är viktig för att kunna ge verksamheterna stabila planeringsförutsättningar för att säkerställa välfärd och investeringar. Det handlar om att se förutsättningarna över en längre tidperiod och att inte fokusera på ett år i taget, där ett sämre resultat ett år kan kompenseras av ett bättre resultat ett annat år. Över tid är det av vikt att budgeterat resultat ska klara självfinansiera den största delen av de kommande investeringar.

Arbetsmarknad

Lågkonjunkturen har under andra halvan av 2023 fått en allt större påverkan på arbetsmarknaden. Indikationer på att lågkonjunkturen fått ett större fäste på arbetsmarknaden är enligt Arbetsförmedlingen följande:

- Arbetslösheten stiger i Aneby kommun och i Jönköpings län
- Det finns färre lediga jobb att söka
- Ett ökat antal varsel inkommer till Arbetsförmedlingen.
- Arbetsgivarna räknar i lägre utsträckning med att nyanställa.

Byggbranschen som är en betydelsefull bransch i länet är påverkade av ökade byggkostnader och av höjda räntor. Industrin har klarat sig bättre till viss del beroende av den svaga kronkursen som gynnar exporten.

Samtidigt är många arbetsgivare benägna att behålla befintlig personal, just med vetskapen om hur svårt det är att hitta arbetskraft med rätt kompetens. (Arbetsförmedlingen, Prognos: Utvecklingen på arbetsmarknaden 2024-2025)

Arbetslösheten i Aneby kommun minskade under april 2024. Den totala arbetslösheten är 5,0 procent. Ungdomsarbetslösheten i kommunen är relativt hög, 38 ungdomar mellan 18-24 är arbetssökande. Den totala arbetslösheten i Jönköpings län ligger på 5,8 procent och i riket på 6,6 procent. (Arbetsmarknaden april 2024, Arbetsförmedlingen)

Finansiella risker

I kommunkoncernen finns extern upplåning om 505,6 miljoner kronor, varav kommunen står för 108,5 miljoner kronor. I kommunkoncernen finns 96 procent av lånen hos Kommuninvest.

Ränterisk

Under det senaste året har räntenivåerna stigit kraftigt och styrräntan nådde 4 procent. I maj sänkte dock Riksbanken styrräntan till 3,75 procent för att lätta på penningpolitiken i takt med att inflationen närmar sig Riksbankens tvåprocentiga mål (www.riksbank.se, 2024-05-08). Prognoserna är att fler sänkningar kommer ske under året i takt med att inflationen sjunker. Snitträntan inom kommunkoncernen är 1,67 procent per 2024-04-30. Estimerad snittränta på låneportföljen för 2025 kan komma att uppgå till 2,7 procent (Finansrapport Aneby kommunkoncern 2024-04-30, Kommuninvest).

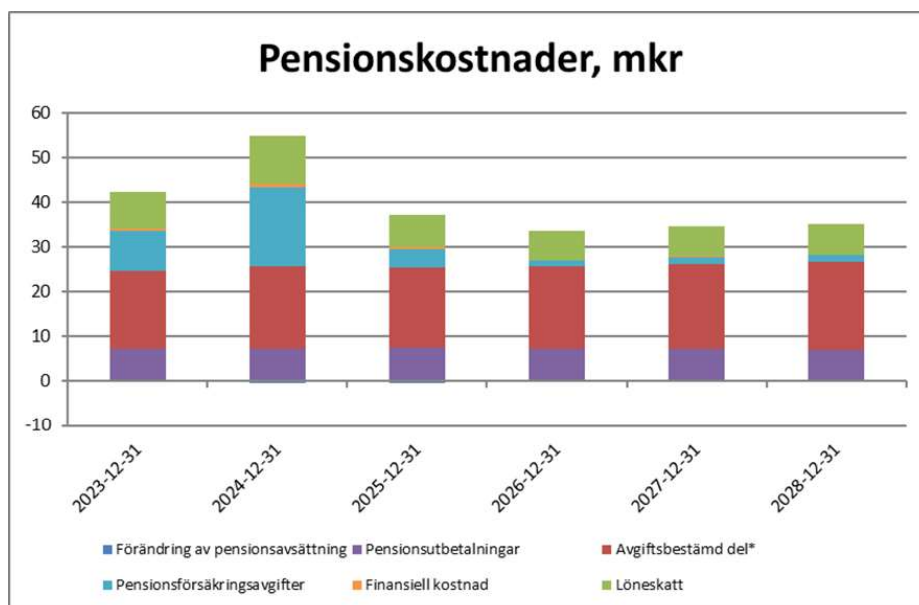
För att ha kontroll över risken eftersträvas förutsägbarhet och en långsiktig strategi. I finanspolicyn finns riktlinjer för att hantera ränterisker. Räntebindningen ska ha en genomsnittlig duration på 2,5 år, maximalt 35 procent av ränteförfallen får ligga inom ett år och de genomsnittliga räntekostnaderna ska inte fluktuera mer än 0,65 procent mellan åren.

Finansieringsrisk

Kommunkoncernen vill undvika att alla lån förfaller samtidigt och strävar efter en jämn förfalloprofil. I finanspolicyn anges kraven om genomsnittlig kapitalbindningstid om 2,5 år och att maximalt 35 procent av kapitalet får förfalla inom ett år. Den finansiella kostnaden kommer dock att öka successivt i takt med låneförfall på grund av rådande ränteläge.

Pensioner

Kostnaden för pensioner har ökat kraftigt för 2023 och 2024. Den främsta anledningen till detta är inflationsnivån som påverkar prisbasbeloppet som används för värdesäkring av pensionerna. Samtidigt under 2023 infördes ett nytt pensionsavtal med höjda premienivåer. Pensionerna för 2023 och 2024 ökade med 8,7 procent respektive 9,3 procent. Prognosen för 2025-2027 är en minskning av kostnaderna till följd av lägre inflationsnivå.

Källa: Skandia resultattabell per 2023-12-31

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Aneby kommun har antagit riktlinjer för god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv innebär bland annat att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service, omsorg och tjänster som den konsumerar. God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv tar sikte på kommunens förmåga att driva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Enligt riktlinjerna, för att uppnå god ekonomisk hushållning krävs att:

- Samtliga finansiella mål har uppnåtts under räkenskapsåret.
- En övervägande del av verksamhetsmålen har uppfyllts under året eller utvecklats i en positiv riktning i förhållande till målformuleringen.

De övergripande målen fastställdes av kommunfullmäktige i juni 2023 i den strategiska planen. Årligen fastställer kommunfullmäktige styrtal samt målvärden i det balanserade styrkortet som styr mot de övergripande målen.

Finansiell analys

Den finansiella analysen utgår från fyra finansiella aspekter. Målsättningen är att med modellens hjälp kunna identifiera eventuella finansiella styrkor och svagheter.

- Finansiellt resultat
- Kapacitetsutveckling
- Riskförhållanden
- Kontroll över finansiell utveckling

Prognos 2024 avser prognos per mars i budgetens beräkningar.

Resultat och kapacitet

Årets resultat

Årets resultat är ett viktigt mål för att uppnå god ekonomisk hushållning. Detta för att det påverkar det egna kapitalet och möjligheten att självfinansiera investeringar. Budgeterade resultatnivåer har som långsiktigt mål att uppgå till minst 2 procent som ett genomsnitt på 10 år.

De kommande årens svaga förutsättningar ger en ansträngd ekonomi. Om prognosen för 2024 kvarstår till årsbokslut kommer det påverka de kommande årens genomsnitt klart negativt. Det innebär att mot slutet av planperioden uppgår inte årets resultat, i genomsnitt på 10 år, en resultatnivå om 2 procent. De låga resultatnivåerna minskar även graden av självfinansiering av investeringar.

Det finns fortsatt en osäkerhet kring förutsättningarna för 2026-2027, både gällande resultat för 2024-2025 samt skatter och bidrag. Aneby kommun planerar dock utifrån nu kända förutsättningar med en negativ prognos för året och stora behov av investeringar kommande år. Det innebär att resultatnivåerna för åren 2026-2027 och kommande år behöver ligga på resultat runt 3 procent snarare än 2 procent per år. I den långsiktiga planen nås det genomsnittliga resultatmålet om 2 procent återigen år 2028.

	Utfall 2023	Prognos 2024	2025	2026	2027
Årets resultat, genomsnitt på 10 år	2,7 %	2,0 %	2,0 %	1,6 %	1,8 %
Årets resultat, per år	-1,2 %	-3,9 %	2,5 %	3,0 %	2,8 %

Årets resultat 2023-2027 i procent av skatter och bidrag, per år och genomsnitt på 10 år.

Nettokostnads- och skatteutveckling

Den ekonomiska balansen mellan löpande intäkter och kostnader kan visas genom att jämföra nettokostnaden i relation till skatter och bidrag per år. Om relationen visar att nettokostnaderna överstiger 100 procent finns risk att kommunens egna kapital får användas för den löpande driften.

Det krävs en långsiktig balans mellan dessa för att kunna upprätthålla en god ekonomisk hushållning.

	Utfall 2023	Prognos 2024	2025	2026	2027
Verksamhetens nettokostnader/skatter och bidrag	102,2 %	103,7 %	96,9 %	96,3 %	96,6 %

Verksamhetens nettokostnader genom skatter och bidrag för 2023-2027.

Investeringar

Investeringsnivån bör ha en långsiktigt hållbar nivå så att resultat och avskrivningar ger full självfinansiering. I perioder med små demografiska förändringar bör ekonomin ge utrymme för amortering av låneskulden. Dock i perioder av tillväxt kan låneskulden behöva öka.

De kommande åren kommer kräva investeringar för att möta demografins förändringar. Samtidigt har vi att vänta med sämre ekonomiska förutsättningar. Det innebär att låneskulden kommer att öka för att nå investeringsbudgetens behov. Självfinansiering kommer inte att kunna nås under en period. Det är dock positivt att Aneby kommun har amorterat på låneskulden under åren 2020-2023 med totalt 47 miljoner kronor. Detta ger Aneby kommun bättre möjligheter att ta nya lån utifrån behov.

Utifrån det budgeterade resultatet för 2025-2027 samt budgeterade investeringsnivåer beräknas självfinansieringsgraden i genomsnitt över en treårsperiod. För 2024-2026 kommer det krävas nyupplåning för att finansiera investeringarna.

	Utfall 2023	Prognos 2024	2025	2026	2027
Självfinansieringsgrad av investeringar, genomsnitt på 3 år	195 %	104 %	49 %	72 %	116 %
Självfinansieringsgrad av investeringar, per år	61 %	20 %	62 %	167 %	227 %

Självfinansieringsgrad 2023-2027, avser avskrivningar exkl finansiell leasing+årets resultat dividerat med budgeterade investeringar för året.

Risk och kontroll

Kassalikviditet

Kassalikviditet är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. Kassalikviditeten ska även ställas i relation till soliditetens utveckling. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Låga resultatnivåer och höga investeringsnivåer kommer ge en sämre kassalikviditet.

Kassalikviditeten kan dock förbättras genom att låneskulden ökar, men i det fallet försämras det långsiktiga handlingsutrymmet det vill säga soliditeten.

	Utfall 2023	Prognos 2024	2025	2026	2027
Kassalikviditet	136 %	124 %	125 %	139 %	161 %

Kassalikviditet 2023-2027

Soliditet

Soliditeten är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet och anger hur stor del av de totala tillgångarna som finansierats med eget kapital. Målet är att stärka soliditeten långsiktigt. Långsiktigt mål är att nå 20 procent soliditet inklusive ansvarsförbindelse. Utifrån det budgeterade resultatet för 2025-2027 beräknas soliditeten i genomsnitt över en treårsperiod.

	Utfall 2023	Prognos 2024	2025	2026	2027
Soliditet inkl ansvarsförbindelse, genomsnitt 3 år	14 %	15 %	14 %	15 %	18 %
Soliditet inkl ansvarsförbindelse, per år	16 %	11 %	14 %	18 %	22 %
Soliditet exkl ansvarsförbindelse, genomsnitt 3 år	44 %	44 %	42 %	40 %	41 %
Soliditet exkl ansvarsförbindelse, per år	45 %	40 %	39 %	41 %	43 %

Soliditet inklusive och exklusive ansvarsförbindelsen 2023-2027. Ansvarsförbindelsen innebär pensionsförmåner intjänade före 1998, som redovisas utanför balansräkningen.

Låneskuld och borgensåtagande

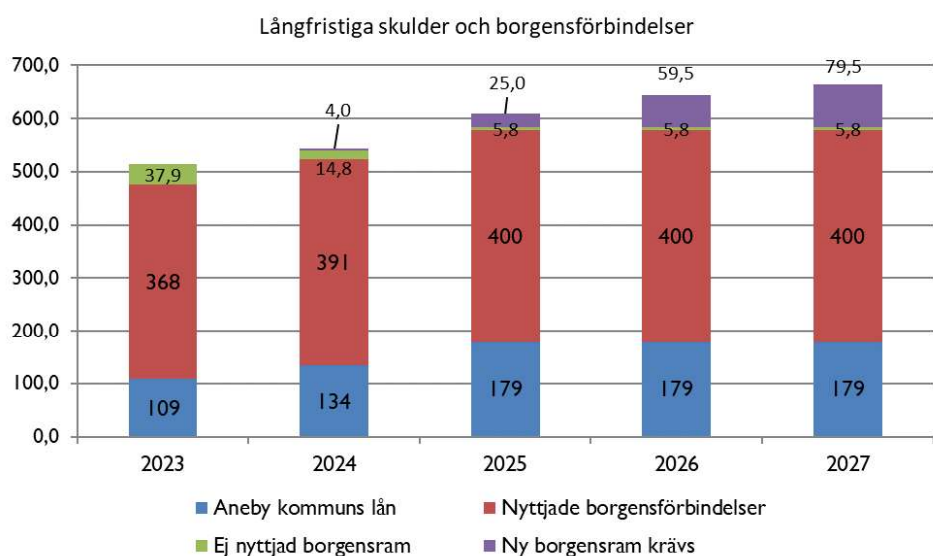
Koncernens låneskuld per 2024-04-30 uppgår till 505,6 miljoner kronor, vilket är en ökning om 8,5 miljoner kronor jämfört med 2023. Kommunens lån uppgår till 108,5 miljoner kronor.

Kommunens borgensåtagande per 2024-04-30 var 376 miljoner kronor, varav 229 miljoner kronor för Stiftelsen Aneby Bostäder och 145 miljoner kronor för Aneby Miljö & Vatten AB.

Kommunkoncernens gemensamma investeringsbehov ingår i budgetarbetet för att kunna prioritera och planera för kommande lånebehov. I nedan diagram ingår de kommande behoven inom koncernen för 2024-2027. För 2024 väntas Aneby kommun behöva utöka lånen med 25 miljoner kronor och kommunkoncernen med 27 miljoner kronor.

Om investeringarna, enligt behovsplanen som finns inom koncernen för 2024-2027, ska genomföras kommer det krävas utökad borgensram, totalt 79,5 miljoner kronor. Framst är det Aneby Miljö & Vatten AB som behöver utökad borgensram om totalt 56 miljoner kronor, varav cirka 50 miljoner kronor avser vatten och avlopp. Resterande 24,5 miljoner kronor återfinns i Stiftelsen Aneby bostäders behovsplan. Beslut om eventuell utökad borgensram tas efter ansökan från respektive bolag/stiftelse.

Den del av borgensramen som inte är nyttjad för åren 2025-2027 avser Stiftelsen kulturresevatet Åsens by och Höglandsförbundet.

Långfristiga skulder och borgensförbindelser 2023-2027

Kommunkoncernens resultat

Kommunkoncernens bolag/stiftelser beslutar om budget under hösten. Det innebär att budget 2025 och plan för 2026-2027 får kompletteras med uppgifter till kommunfullmäktige i höst.

	Utfall 2023	Prognos 2024	2025	2026	2027
Aneby Miljö & Vatten AB	-0,2	0,5			
Stiftelsen Aneby Bostäder	0,5	1,4			
Stiftelsen kulturresevatet Åsens by	-0,4	0,0			
Höglandsförbundet*	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1

*Höglandsförbundet ingår enligt andel om 7,2 procent.

Aneby kommuns styrkort består av fem perspektiv

Aneby kommuns strategiska mål och uppdrag beskrivs i det kommunövergripande styrkortet som består av fem perspektiv. Det är de övergripande styrtalet som utvärderas för god ekonomisk hushållning.

- Attraktiv kommun
- God ekonomi
- Medskapande arbetsplats
- Värdeskapande processer
- Hållbart samhälle

Aneby kommuns styrkort summeras i 12 styrtalet. Utgångspunkten är ett begränsat antal styrtalet för att skapa fokus. Styrtalet ska vara relevanta och ändamålsenliga för ledning och styrning av verksamheterna. Styrtalet ska vara mätbara, spegla kvalitet och beröra såväl välfärdsuppdraget som utveckling av samhället. Styrtalet ska vara jämförbara över tid och mellan kommuner.

Vid utvärdering av styrtalet jämförs utfallet i relation till målvärdet och presenteras som måluppfyllnad i procent. För att styrtalet ska vara helt uppnått krävs 100 procent måluppfyllnad. Generellt gäller, om inget annat kommenteras under respektive styrtalet, att när måluppfyllnaden är mellan 90-99 procent visas styrtalet som delvis uppnått. Under 90% är styrtalet inte uppnått. Utvärdering görs även utifrån resultatet föregående år och i vilken riktning som styrtalet har utvecklats i relation till målformuleringen. Är styrtalet delvis uppfyllt samt utvecklats i positiv riktning, är målet uppfyllt enligt riktlinjen för god ekonomisk hushållning.

Symbol	Innebörd	Gränsvärde
	Styrtalet är uppnått	100 %
	Styrtalet är delvis uppnått	90 – 99 %
	Styrtalet är inte uppnått	0 – 90 %

God ekonomisk hushållning följs även upp inom kommunkoncernen. Bolag/stiftelser/förbund arbetar fram mål i respektive budget som utgår från den strategiska planens långsiktiga mål. Målen utvärderas i samband med delårsbokslut och årsbokslut och integreras i den gemensamma analysen.

Perspektiv: Attraktiv kommun

Aneby kommuns verksamheter bidrar till en plats för trivsel, engagemang, delaktighet och trygghet

Strategier
Alla ska ges möjlighet till inflytande
Alla behöver förstås utifrån sitt behov
Alla ska vara nöjda med den offentliga service vi ger
Aneby är en plats där företag vill starta, kan och vågar växa

Styrtalet	Målvärde
Jag är nöjd med de tjänster och den service som erbjuds från Aneby kommun	3,5
Kommunen är en bra plats att bo och leva på, mätning i SCB:s medborgarundersökning	94,7%
Aneby kommuns sammanfattande omdöme som företagskommun enligt Svenskt Näringsliv	3,8

Jag är nöjd med de tjänster och den service som erbjuds från Aneby kommun

- Styrtalet mäts genom brukarundersökningar.
- Styrtalet mäts utifrån en femgradig skala.
(I de fall en annan skala används i befintliga brukarundersökningar viktas resultatet om utifrån den gemensamma definitionen).
- Rapportering av resultatet sker minst i delårsrapport och årsredovisning. De avdelningar som genomfört mätning vid rapporteringstillfället redovisas.

Kommunen är en bra plats att bo och leva på, mätning i SCB:s medborgarundersökning

- Styrtalet mäts vart fjärde år genom SCB:s medborgarundersökning. Undersökningen skickas ut till 1 000 kommuninvånare.
- Styrtalet mäts på en kommunövergripande nivå.
- Styrtalet mäts utifrån andelen som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" på frågan.
- Rapportering av resultatet sker i årsredovisningen.
- Målvärdet motsvarar värdet av 2021 års mätning.

Aneby kommuns sammanfattande omdöme som företagskommun enligt Svenskt Näringsliv

Tidigare har Aneby kommun redovisat ranking-resultatet som omdömet motsvarar. Ranking påverkas inte bara av kommunens egna resultat utan även av hur andra kommuner utvecklas. För att undvika beroendet av andra kommuner definieras styrtalet om.

- Styrtalet mäts inom ramen för Svenskt Näringslivs enkät.
- Styrtalet mäts på en kommunövergripande nivå.
- Styrtalet mäts utifrån en sexgradig skala.
- Mätningen rapporteras vid ett tillfälle under året.
- Målvärdet motsvarar värdet av att tillhöra de 25 procent bästa kommunerna.

Perspektiv: God ekonomi

Aneby kommuns ekonomi är hållbar och i balans

Strategier
Balanserad finansiell ställning
Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
Cirkulär ekonomi

Styrtal	Målvärde
Årets resultat som andel av skatt och generella bidrag i procent, genomsnitt under de senaste 10 åren	2%
Soliditeten (inklusive ansvarsförbindelsen) i procent, genomsnitt under de senaste tre åren	14%
Självfinansieringsgrad av investeringar i procent, genomsnitt under de senaste tre åren	45%

- Styrtalen mäts på kommunövergripande nivå.
- Målvärdena är beräknade enligt budgeterad resultaträkning, balansräkning och investeringsbudget.
- Resultaten rapporteras i tertialrapport, delårsrapport och årsredovisning. Vid tertial och delår baseras årets resultat och självfinansieringsgraden på prognosen för året. Soliditeten utgår från aktuell balansräkning per tertial och delår.

Perspektiv: Medskapande arbetsplats

Aneby kommun är en attraktiv och en hälsofrämjande arbetsplats

Strategier
Engagerat, närvarande och tillitsfullt ledarskap
Delaktiga och professionella medarbetare
Hållbart arbetsliv

Styrtalet	Målvärde
Hållbart medarbetarengagemang (HME), index	82
Sjukfrånvaron i procent, totalt inklusive kort- och långtidsfrånvaro	5,9%

Hållbart medarbetarengagemang (HME) för Aneby kommun

Medarbetarens engagemang i arbetet är en av de viktigaste förutsättningarna för organisationen att nå goda resultat i verksamheten, detta skriver SKR i modellbeskrivningen av HME (2020). HME är ett mätverktyg framtaget av SKR och Rådet för främjande av kommunala analyser för att kontinuerligt utvärdera och följa upp arbetsgivarpolitiken i kommuner och regioner. Verktöget bygger på 9 enkätfrågor som i Aneby kommun är en del i den årliga medarbetarenkäten.

- Styrtalet mäts på en kommunövergripande nivå, men även på avdelningsnivå.
- Mätningen sker årligen i enkätform till månadsanställd personal.
- Analysen av resultatet ska genomföras utifrån tre delindex; motivation, ledarskap och styrning.
- Målvärdet baseras på att kommunens HME-värde ska utvecklas i positiv riktning. Värdet är ett resultat som är i paritet med de 25 procent bästa kommunerna i Sverige.
- Målvärdet på avdelningsnivå ska som lägst uppgå till samma målvärde som kommunen som helhet.

I nedan tabell visas de senaste årens resultat i totalt HME-värde samt nedbrutet i de olika delindexen.

	HME totalvärde	HME - Motivation	HME - Ledarskap	HME - Styrning
2024	81,3	80,2	79,7	83,9
2023	81,7	81,6	79,8	83,7
2022	81,8	81,4	80,6	83,6

Sjukfrånvaron i procent, totalt inklusive kort- och långtidsfrånvaro

- Styrtalet mäts via uttag av statistik från kommunens personalsystem.
- Styrtalet mäts på en kommunövergripande nivå, men även på avdelningsnivå.
- Mätningen görs månadsvis.
- Resultatet rapporteras i tertialrapport, delårsrapport och årsredovisning som ett ackumulerat värde.
- Analysen av resultatet ska genomföras på det totala värdet såväl som uppdelat på kort- och långtidsfrånvaro.
- Målvärdet kvarstår från tidigare år och utgår från Aneby kommuns sjukfrånvaronivå före pandemin.
- Målvärdet på avdelningsnivå ska som högst uppgå till samma målvärde som kommunens som helhet.

Perspektiv: Värdeskapande processer

Aneby kommun ger välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor

Strategier
Livslångt lärande
Digitalisering som metod för verksamhetsutveckling
Förebyggande arbete mot ökad självständighet och oberoende
Samverkan

Styrtalet	Målvärde
Elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor i procent	89%
Andelen 80+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende	24%

Elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor i procent

Att klara grundskolan med godkända betyg är viktigt då det är känt att det bidrar till ett friskare vuxenliv, större andel som studerar vidare, minskad arbetslöshet, som därmed minskar risken för kriminalitet, missbruk, psykisk ohälsa och utanförskap.

- Styrtalet mäts inom barn- och utbildningsavdelningen.
- Mätningen rapporteras i delårsrapport och årsredovisning.
- Det övergripande målet är att nå 100 procent behörighet.
- Målvärdet är angett utifrån att andelen behöriga elever ska utvecklas positivt. Värdet är ett resultat som är bättre än de 25 procent bästa kommunerna i Sverige (riket i snitt motsvarar 87 procent behörighet).

Andelen 80+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende

Andelen 80+ ökar och behov av insatser ökar i takt med åldrandet. Att arbeta förebyggande och främjande för att kunna bromsa behovet av välfärd i de äldre åldrarna är nödvändigt för att kunna klara kompetensförsörjningen och ekonomin framöver. I jämförelse med riket ligger Aneby kommun på en låg andel som är inskrivna i särskilt boende eller har hemtjänst i ordinärt boende. I jämförelse i länet har Aneby kommun näst lägst andel.

- Styrtalet mäts inom sociala avdelningen.
- Mätningen rapporteras i delårsrapport och årsredovisning.
- Målet i budgeten är att andelen av 80+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende ska som högst ligga kvar på samma nivå som i budget 2024.

Perspektiv: Hållbart samhälle

Aneby kommun kännetecknas av hög livskvalitet och en hållbar livsmiljö

Strategier
Minska klimatpåverkan
Uthålliga ekosystem och biologisk mångfald
Människors lika värde
Demokrati och delaktighet

Styrtalet	Målvärde
Energieffektivisering, minska energiförbrukningen i kWh	
Jag känner mig delaktig i utformningen av de tjänster som jag erhåller från Aneby kommun	3,5

Energieffektivisering, minska energiförbrukningen i kWh

- Styrtalet mäts inom kommundienstserviceavdelningen.
- Målet är att minska förbrukningen jämfört med samma period föregående år.
- Rapportering av resultatet sker i tertialrapport, delårsrapport och årsredovisning.
- Målet är ej uppnått om energiförbrukningen har ökat.

Jag känner mig delaktig i utformningen av de tjänster som jag erhåller från Aneby kommun

- Styrtalet mäts genom brukarundersökningar.
- Styrtalet mäts utifrån en femgradig skala.
(I de fall en annan skala används i befintliga brukarundersökningar viktas resultatet om utifrån den gemensamma definitionen).
- Rapportering av resultatet sker minst i delårsrapport och årsredovisning. De avdelningar som genomfört mätning vid rapporteringstillfället redovisas.

Investeringsbudget

Den totala investeringsbudgeten för kommunen för åren 2025-2027 uppgår till 111,2 miljoner kronor. Inkluderas 2024 i summeringen så uppgår investeringsbudgeten till 149,8 miljoner kronor för åren 2024-2027. I samband med årsbokslut tas beslut av kommunfullmäktige om investeringsanslag behöver flyttas över till nästkommande år.

Investeringsbudgeten är indelad i olika kategorier. Kommunstyrelsen omdisponerar investeringsbudgeten i de fall det ska ske mellan kategorierna.

Byggnader

Investeringar i kommunens fastigheter görs såväl invändigt som utvändigt. Därtill kommer investeringar i teknik som ventilation, värmepumpar samt inom styr- och reglerområdet.

Större projekt avser: Vireda skola med en total budget om 37,7 miljoner kronor (år 2022-2025), LSS-boende om 24 miljoner kronor (år 2024-2025), Haurida förskola avser ventilation, bergvärme, tak och fasad om totalt 5 miljoner kronor (år 2024-2026), tvättlokal om 4 miljoner kronor samt Blåklintens förskola med renovering om 3,4 miljoner kronor (år 2024-2026).

Gator och vägar

Investeringar som beläggningar och trafiksäkerhetsåtgärder görs regelbundet i kommunens gator och vägar. I budgeten för 2024-2025 ingår uppgradering av belysningsstyrning samt utbyte av gamla lyktstolpar. Utbyggnad av laddstolpar om 1,2 miljoner kronor ingår i budgeten.

Inventarier

Investeringar görs årligen i möbler, utbyte av köks- och lokalvårdsutrustning och andra inventarier i kommunens verksamheter. Här ryms också investeringar för att förbättra arbetsmiljö. För 2025 finns 0,8 miljoner kronor avsatt till Vireda skola och för 2026 finns 1,5 miljoner kronor avsatt för inventarier till LSS-boende.

Maskiner

Investeringar i maskiner görs vid behov, framförallt inom kommunens tekniska enhet. I budgeten för 2025-2027 avser de större investeringarna släckbil till räddningstjänsten om 4,8 miljoner kronor, lastbil om 1,2 miljoner kronor och hjullastare om 1,1 miljoner kronor.

Programvaror

Investeringarna avser verksamhetssystem, dock minskar investeringarna i takt med att det blir fler molntjänster. Kostnaderna flyttas därmed över till driftbudgeten istället.

Teknik

Investeringar inom digitalisering och välfärdsteknik planeras både inom sociala avdelningen och barn- och utbildningsavdelningen.

Utemiljö

Budget för utveckling av lekplatser innebär 175 tkr i årlig budget. Budget för badbryggor finns för åren 2025-2027.

Exploatering

Investeringsmedel finns avsatta inom exploateringsområdet för åren 2025-2027 om 1 miljon kronor årligen.

Belopp, mnkr	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027
Byggnader	26,2	55,7	15,6	13,3
Gator och vägar	2,9	1,9	1,4	1,0
Inventarier	4,1	3,6	2,8	1,3
Maskiner	0,7	1,2	4,9	1,6
Programvaror	1,5	0,6	0,0	0,0
Teknik	1,0	0,8	0,8	0,8
Utemiljö	0,3	0,4	0,4	0,4
Exploatering	2,0	1,0	1,0	1,0
Summa investeringar kommunen	38,6	65,1	26,8	19,3

Finansiell leasing mnkr	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027
Investeringar genom finansiell leasing	0	0	0	0

Investeringar genom finansiell leasing uppgår i budget 2025-2027 till 0 tkr.

Investeringarna i koncernen finns angivna enligt behovsplan inom respektive bolag/stiftelse/förbund.

För Aneby Miljö & Vatten AB uppgår investeringarna till 95,5 miljoner kronor under perioden 2024-2027, varav 82,5 miljoner kronor avser vatten och avlopp och 13 miljoner kronor avser avfall.

För Stiftelsen Aneby bostäder uppgår investeringarna till 42,8 miljoner kronor under perioden 2024-2027, varav cirka 10 miljoner avser verksamhetslokaler inom Aneby kommun och resterande avser tekniska installationer samt underhåll av fastigheter.

Investeringar i mnkr	2024	2025	2026	2027
Aneby Miljö & Vatten AB	13,0	27,5	35,0	20,0
Stiftelsen Aneby Bostäder	10,8	12,5	10,0	9,5
Stiftelsen kulturresevatet Åsens by	0,5	0,6	0,2	0,3
Höglandsförbundet*	1,0	0,9	0,7	0,7

Höglandsförbundets investeringsbudget avser 2024-2027 och beräknas enligt Aneby kommuns andel om 7,2% inom Höglandsförbundet.

Finansiering

Självfinansieringsgraden av investeringarna anger hur stor del av investeringarna som har finansierats av årets resultat och årets avskrivningar. En självfinansieringsgrad på 100% innebär att samtliga investeringar har självfinansierats under året. En självfinansieringsgrad som understiger 100 procent kräver således annan finansiering i form av lån, försäljningsinkomster vid avyttring av befintliga anläggningstillgångar eller att befintlig likviditetsreserv används.

Under 2023 uppgick investeringarna till 24,4 miljoner kronor jämfört med budget om 54,4 miljoner kronor. Utifrån att det blev ett negativt resultat för året landade självfinansieringsgraden på 61 procent för året, vilket innebär att befintlig likvidreserv har nyttjats.

Under 2024 påbörjas projekten Vireda skola och LSS-boende. Den större delen av investeringarna hamnar på 2025 och kommer kräva lån för att klara finansieringen av byggnationerna.

För perioden 2024-2025 innebär investeringsnivån att självfinansiering inte kan uppnås. Det ger ett lånebehov om totalt 179 miljoner kronor för Aneby kommun för 2025.

Driftbudget 2025 och flerårsplan 2026-2027

Driftbudget 2025

En driftbudget för 2025 har räknats fram utifrån nu kända förutsättningar och har gjorts inom ramen för budgetberedningens uppdrag.

I budgeten för 2025 har följande bearbetats:

- Prognostiserat invånarantal
- Prisökningar (anpassad beräkning på poster med högre kostnadsutveckling)
- Lönejusteringar
- Pensionskostnader
- Avskrivningar
- Volymförändringar
- Finansnetto
- Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning (SKR cirkulär 24:27)
- Politiska prioriteringar

Flerårsplan 2026-2027

Flerårsplanen för 2026-2027 är beräknad utifrån 2025 års budget, som är justerad med ovanstående parametrar. Flerårsplanen baseras på en framskrivning av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning utifrån SKR:s cirkulär 24:27 tillsammans med Aneby kommuns befolkningsprognos. I denna ingår indexuppräknningar av kostnader och intäkter, lönejusteringar och volymförändringar utifrån befolkningsprognosen.

Belopp, tkr	Budget	Ram	Ram
	2025	2026	2027
Verksamhetsramar (exklusive kapitalkostnader)*:			
AU: Kommunövergripande	25 374	25 374	25 374
AU: Kommunövergripande, KS oförutsedda	600	600	600
AU: Kommunserviceavdelningen	1 305	1 305	1 305
BUU: - Barnomsorg, grundskola, kulturskola	186 060	186 198	186 198
BUU: - Gymnasie- och vuxenutbildning	41 921	41 921	41 921
SOU: Sociala avdelningen	172 928	172 928	172 928
SBN: Samhällsbyggnadsavdelningen	14 628	14 228	14 228
Kommunrevision	622	622	622
Överförmyndarnämnd	946	946	946
Kommunfullmäktige	342	342	342
Verksamhetsramar	444 725	444 463	444 463
Volymförändringar utifrån demografi BUA	0	-2 560	-2 492
Volymförändringar utifrån demografi SOA	0	1 888	3 208
Indexuppräknig, kostnader och intäkter	0	1 709	3 418
Löneavtal 2024-2027	25 520	39 263	52 974
Pensionskostnader (förändring PO)	-1 500	-1 500	-1 500
Pensionskostnader (utbetalningar pensionsskulden)	10 777	10 368	10 358
Avskrivningar	27 600	28 600	28 600
Finansiell leasing	-5 700	-5 700	-5 700
Finansförvaltningen	2 842	2 842	2 842
Övriga verksamhetskostnader	59 539	74 910	91 708
Verksamhetens nettokostnader	504 264	519 373	536 171
Skatteintäkter	374 251	388 851	404 004
Inkomstutjämnig	102 809	107 038	111 048
Kostnadsutjämnig	2 968	4 652	4 166
Regleringsbidrag	16 363	14 311	11 901
Generella bidrag från staten	0	0	0
Fastighetsavgift	23 320	23 320	23 320
LSS-utjämnig	887	888	889
Skatter och bidrag	520 598	539 060	555 328
Finansiella intäkter inkl borgensavg	2 380	2 380	2 380
Finansiella kostnader	-5 690	-5 860	-6 175
Finansnetto	-3 310	-3 480	-3 795
Finansförvaltningen	517 288	535 580	551 533
ÅRETS RESULTAT	13 025	16 208	15 363

* Volymförändringar och indexuppräknig för 2025 ingår i verksamhetsramarna.

Väsentliga antaganden i budget 2025-2027

Volymförändringar

Volymförändringar utifrån demografiska förändringar görs för att avdelningarna över tid ska kunna tillhandahålla samma kvalitet i verksamheterna oavsett om det blir fler eller färre brukare och elever. Volymförändringen utgår från föregående års budget för respektive verksamhet och ökas eller minskas sedan med förändringen i antalet brukare och elever.

Indexuppräknings av kostnader och intäkter

KPIF är ett konsumentprisindex med fast ränta. Detta index är ett mått för prisutveckling och finns beräknad i budgeten som utgångspunkt. Enligt prognosen, SKR cirkulär 24:27, beräknas KPIF stiga med följande index de kommande åren:

Procent	2025	2026	2027
Konsumentpris KPIF	1,6	1,9	2,0

Dock är det skillnader i kostnadsökning mellan olika poster inom kommunens verksamheter, därav är indexuppräknings i förslaget beräknad utifrån ett antal utvalda områden såsom interkommunala ersättningar, ekonomiskt bistånd, köp av huvudverksamhet inom sociala avdelningen, hyror, värme, vatten och avlopp, livsmedel, skolskjutsar samt försäkringar. I budgetförslaget är dessa poster uppräknade med 2 procent.

Löneökningar

Löneutökningen tillförs finansförvaltningen för att därefter fördelas ut till respektive enhet genom en ramjustering när lönerevisionen är klar.

Enligt prognosen (april 2024) beräknas Timlön, konjunkturstatistiken enligt följande de kommande åren:

Procent	2025	2026	2027
Timlön, konjunkturstatistiken	3,5	3,3	3,3

Anslaget för löneökningar ska täcka förändringar i personalomkostnader (PO), löneökningar och andra personalsatsningar.

Personalomkostnadspålägg (PO)

I budgeten för 2024 på verksamhetsnivå är PO beräknad till 42,75 procent, resterande del upp till 45,7 procent finns på finansavdelningen. Preliminärt PO-pålägg (SKR cirkulär 24:27) är 41,4 procent för 2025. Förändringar av PO hanteras via ramjusteringar till avdelningarna under budgetåret.

Avskrivningar

Avskrivningar är kostnaden som uppstår under nyttjandeperioden av de investeringar som gjorts tidigare år. I budget görs en bedömning av kostnaderna för befintliga och planerade investeringar.

Internränta

I enlighet med SKR:s rekommendationer är internräntan 2,5 procent för 2025 (cirkulär 24:13).

Pensioner

Kostnaderna för pensioner intjänade före 1998 finns inte skuldförda i kommunens redovisning utan kostnadsförs vid utbetalningen enligt Rådet för kommunal redovisning, RKR:s rekommendationer. Budget avser utbetalda pensioner och förändringen av avsättning av pensioner. Kostnaderna för övriga pensioner finansieras genom PO-pålägg på lönekostnaden.

Skatteintäkter och bidrag

Vid beräkning av skatte- och bidragsintäkter gäller invånarantalet den 1 november året före budgetåret. Skatteprognosen bygger på befolkningsprognos från mars 2024, se Befolkningsutveckling.

I övrigt utgår beräkningarna av skatteintäkter och bidrag från SKR:s skatteunderlagsprognos (cirkulär 24:27).

- Skatteintäkterna utgår från en oförändrad skattesats om 22,09 för alla tre åren.

- Inkomstutjämningsen ska garantera alla kommuner en skattekraft som lägst motsvarar 115 procent av medelskattekräften i riket. Aneby kommun ligger lägre än medel, varför kommunen har en stor intäkt från inkomstutjämningsystemet.
- Utfallet i kostnadsutjämningsystemet beror på hur Aneby kommuns struktur inom ett antal områden förhåller sig till strukturen i riket som genomsnitt.
- Regleringsbidraget används av staten för att upprätthålla nivån i inkomstutjämningsystemet och vid förändringar av finansieringen mellan staten och kommunen.
- Inför 2008 avskaffades den statliga fastighetsskatten på bostäder och ersattes med en kommunal fastighetsavgift.
- LSS-utjämningsen är ett separat utjämningsystem som är en del av de generella kostnadsutjämningsbidragen.

Generella bidrag

Inga nya kända generella bidrag tillkommer under 2025. Medel som Aneby kommun erhållit tidigare avseende små kommuner/kommuner med särskilda utmaningar om cirka 3 miljoner kronor tas bort från och med 2025.

Finansieringsprincipen

Finansieringsprincipen handlar om att kommuner och regioner inte bör få nya uppgifter utan att samtidigt få möjlighet att finansiera dessa med annat än höjda skatter. Principen gäller när riksdag, regering eller myndighet fattar bindande beslut om ändrade regler för verksamhet.

Förändringar som sker enligt finansieringsprincipen ingår i regleringsbidraget. Det är olika hur omfattande förändringarna är och ibland sker en förflyttning mellan riktade och generella bidrag.

Finansiella intäkter och kostnader

I de finansiella intäkterna ingår den borgensavgift som kommunen tar ut från kommunala helägda bolag för nyttjad borgen per den 31/12 för det kommande år. Borgensavgiften är beräknad utifrån en marknadsmässig bedömning som genomförts av Söderberg & Partners.

Borgensavgiften för 2025 (procent):

Aneby Miljö & Vatten AB, 0,94

Stiftelsen Aneby Bostäder, 0,72

De finansiella kostnaderna består av räntor på kommunens lån samt övriga bankkostnader.

Arbete med budget 2025-2027

Arbetet i budgetberedningen har utgått från budgetdirektivet, som lämnades över från kommunstyrelsen den 25 mars, § 77, med uppdrag som är kopplade till de övergripande målen.

Under två budgetdagar i mars tillsammans med kommunstyrelsen redogjorde kommunledningen de övergripande planeringsförutsättningarna för 2025-2027 såväl som förutsättningarna för respektive avdelning inför 2025. Därefter har budgetberedningsarbetet genomförts under fem sammanträden för perioden februari till maj.

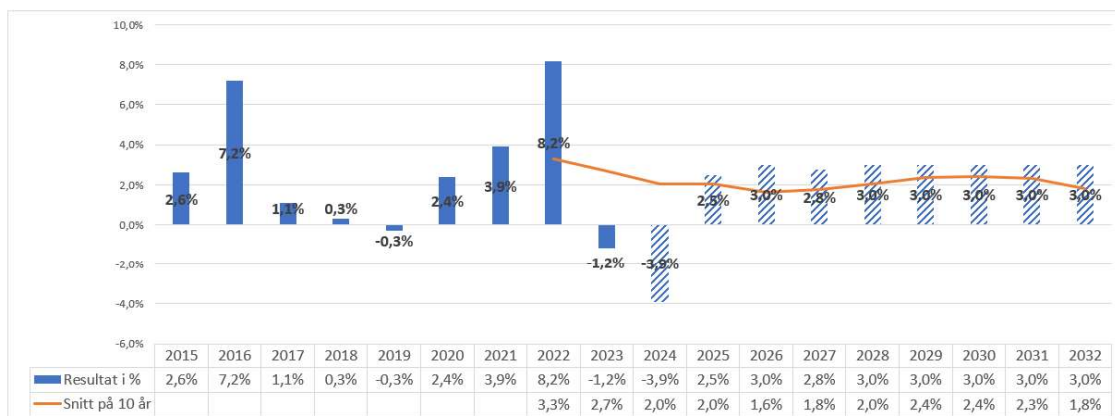
De övergripande förutsättningarna utifrån konjunktur och befolkning tillsammans med budgetdirektivet lägger grunden för arbetet med mål, investeringar och resultatnivå. De övergripande förutsättningarna i form av skatteprognoser och befolkningsprognoser har budgetberedningen kunnat följa löpande.

De ekonomiska beräkningarna utgår från investeringsbehoven och planeringen av investeringar för åren 2025-2027. Utgångspunkten i arbetet med investeringar är att sträva efter självfinansiering så långt det är möjligt. De kommande åren är investeringsbehoven stora och tillsammans med svaga resultat kommer Aneby kommun att behöva utöka låneskulden.

För att nå en god ekonomisk hushållning och för att stärka balansräkningen och likviditeten krävs en resultatnivå om minst 2 procent i snitt på 10 år. Detta för att uppnå en långsiktighet och mindre variationer mellan enskilda år. I beräkningen av resultatnivåerna under planperioden har detta varit svårt att uppnå utan att begränsa förutsättningarna för verksamheten. Budgetarbetet har därmed inneburit en avvägning mellan att ge verksamheten jämna och förutsägbara förutsättningar över

åren samtidigt som de övergripande resultatmålen ska nås. För 2026-2027 nås inte tvåprocentmålet, men återhämtas år 2028.

Budgeten för 2024 uppgår till 1,1 procent, men prognosen per mars pekar mot -3,9 procent. Förutsättningarna för 2025-2027 förbättras något men det ekonomiska läget är fortsatt pressat. För att kunna klara en resultatnivå om 2 procent på 10 år kommer det att krävas en ekonomi i balans i verksamheten. I prognosen för 2024 är det ett underskott i verksamheten om 24,6 miljoner jämfört med budget.

De nya förutsättningarna för 2025-2027 klarar inte att möta underskottet i verksamheten. Fokus i budgetförslaget är att lindra underskottet i de verksamheter som är svåra att effektivisera, därav är förslaget att tillföra 1,5 miljoner kronor till placeringar av barn och unga samt 1,5 miljoner kronor till gymnasieverksamheten.

Satsning genomförs i öppen fritidsverksamhet unga, som tillförs 0,4 miljoner kronor. Dessutom sker en tillfällig satsning på detaljplanering för 2025 om 0,4 miljoner kronor.

Per avdelning förändras budgetramarna för 2025 enligt budgetförslaget:

Avdelning, belopp i mnkr	Budget 2025 inkl ramjustering 2 2024	Volym 2025	Index 2025	Förändring drift 2025	Budget 2025	Förändring
AU: Kommunövergripande	23 276	0	82	2 016	25 374	2 098
AU: Kommunövergripande, KS oförutsedda	600	0	0	0	600	0
AU: Kommunserviceavdelningen	1 120	0	185	0	1 305	185
BUU: - Barnomsorg, grundskola, kulturskola	185 399	-132	254	539	186 060	661
BUU: - Gymnasie- och vuxenutbildning	40 581	-856	696	1 500	41 921	1 340
SOU: Sociala avdelningen	170 454	524	450	1 500	172 928	2 474
SBN: Samhällsbyggnadsavdelningen	14 228	0	0	400	14 628	400
Kommunrevision	605	0	17	0	622	17
Överförmyndarnämnd	921	0	25	0	946	25
Kommunfullmäktige	342	0	0	0	342	0
Finansförvaltningen	1 642	1 200	0	0	2 842	1 200
Totalt	439 167	736	1 709	5 955	447 567	8 400

I kolumnen förändring innebär + en ökning av budget och - en minskning av budget. Övriga förändringar presenteras under avsnittet Budget 2025 per nämnd.

Balanskravsutredning

Det kommunala balanskravet är föreskrivet i kommunallagen och utgör en undre gräns för budgeterad och redovisad nivå för årets resultat och innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna i resultaträkningen. Om ett negativt resultat uppstår är huvudprincipen att underskottet ska återställas via ett motsvarande överskott inom tre år. Kommunfullmäktige ska ange i en åtgärdsplan hur detta ska ske. Endast synnerliga skäl ska föreligga om underskottet, helt eller delvis, inte beslutas återställas. Skälen ska dessutom tydligt redovisas i förvaltningsberättelsen.

Aneby kommun beslutade 2020 att använda möjligheten till avsättning och disponering av RUR. Från och med 2024 är det inte längre möjligt att avsätta medel till RUR då RUR avskaffas och ersätts av resultatreserv (RER) enligt Kommunallagen 11 kap 14§. För att kunna upprätta en RER behöver Aneby kommun besluta om riktlinjer för det.

Dock innebär regelverket att RUR avskaffas under 10 år och kan därmed disponeras enligt riktlinjerna som är beslutade av kommunfullmäktige.

I resultatutjämningsreserven (RUR) finns ackumulerat 23,6 miljoner kronor. Medel från RUR kan användas vid negativt balanskravsresultat under lågkonjunktur. Lågkonjunktur definieras, i detta sammanhang, som antingen att förändringen av årets underliggande skatteunderlag i riket understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren (enligt Sveriges kommuner och regioners beräkningar) eller när befolkningen i Aneby kommun minskar med 0,5 procent eller mer mellan 1 november föregående år och året dessförinnan. (Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och RUR, KF § 120 2020-12-14). Disponering av RUR blir aktuellt först om resultatet för året visar på ett negativt balanskravsresultat, vilket beslutas av kommunfullmäktige i samband med årsbokslut.

Utifrån SKR:s nuvarande prognos (cirkulär 24:27) är det möjligt att nyttja RUR för 2024 och 2027 om ett negativt balanskravsresultat uppstår.

	Budget 2025	Ram 2026	Ram 2027
Årets resultat enligt resultaträkningen	13,0	16,2	15,4
- Samtliga realisationsvinster			
+ Realisationsvinster/förluster enligt undantagsmöjlighet			
+/- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper samt återföring			
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	13,0	16,2	15,4
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv			
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv			
Årets balanskravsresultat	13,0	16,2	15,4
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	0,0	0,0	0,0
Akkumulerad RUR	23,6	23,6	23,6

Budget 2025 per nämnd

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är det högsta beslutande organet i Aneby kommun och består av 35 ledamöter och ersättare.

Kommunfullmäktige fastställer bland annat mål och riktlinjer för verksamheterna, budget och skattesats. Fullmäktige utser kommunstyrelse, samhällsbyggnadsnämnd och valnämnd samt företrädare i det kommunala bolaget och stiftelsernas styrelser. Fullmäktige har också ansvar för uppföljning och kontroll av hela den kommunala verksamheten.

Belopp, tkr	Budget 2025 enligt budget 2024*	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Kommunfullmäktige	342	342	342	342

*Inkl ramjustering 2, 2024

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens verkställande och ledande politiska förvaltningsorgan och har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen har ansvaret för all kommunal verksamhet och kommunala angelägenheter, med undantag för det ansvar som samhällsbyggnadsnämnden har enligt speciallagstiftning och reglemente, samt valnämndens uppgifter enligt gällande lagstiftning.

Kommunstyrelsen bereder eller yttrar sig i alla ärenden som ska behandlas av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ansvarar också för att kommunfullmäktiges beslut genomförs. Inom vissa områden kan kommunstyrelsen själv bestämma utan beslut från kommunfullmäktige.

Kommunens nämndorganisation innebär att kommunstyrelsen har hela ansvaret för den kommunala verksamheten, med undantag för vissa delar inom samhällsbyggnadsnämndens specifika ansvarsområde och valnämndens uppgifter.

Kommunstyrelsen består av 15 ledamöter och 15 ersättare.

Under kommunstyrelsen lyder tre utskott: allmänna utskottet, sociala utskottet samt barn- och utbildningsutskottet. Utskotten är beredande organ till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens budget fördelas på respektive utskott.

Under kommunstyrelsen lyder Anebys kommunala råd i frågor om funktionsnedsättning.

Allmänna utskottet (AU)

AU är beredande organ till kommunstyrelsen med uppdraget att leda och följa den egna verksamheten utifrån kommunstyrelsens direktiv.

AU arbetar med de mer kommunövergripande frågorna och de ansvarsområden som finns i kommunserviceavdelningen.

AU består av fem ledamöter och fem ersättare.

Belopp, tkr	Budget 2025 enligt budget 2024*	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Kommunövergripande	23 276	25 374	25 374	25 374
KS oförutsedda	600	600	600	600

* Inkl ramjustering 2, 2024

Följande justeringar görs i budgeten för 2025, totalt 2 098 tkr.

- Indexuppräknning, 82 tkr
- Indexuppräknning driftavtal med Åsens by enligt avtal 1,6 procent, 16 tkr
- Avbetalat lån innebär minskad amorteringsintäkt, 2 000 tkr

I den kommunövergripande budgeten finns öronmärkta medel, vilka summeras enligt:

- Innovations- och förändringsarbete 200 tkr.
- KS-oförutsedda medel 400 tkr

Belopp, tkr	Budget 2025 enligt budget 2024*	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Kommunserviceavdelningen	1 120	1 305	1 305	1 305

* Inkl ramjustering 2, 2024

Följande justeringar görs i budgeten för 2025, totalt 185 tkr.

- Indexuppräknning 185 tkr.

Barn- och utbildningsutskottet (BUU)

BUU följer och leder arbetet i verksamheterna förskola, förskoleklass, grundskola, särskola, skolbarnomsorg, placeringar i gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning (Komvux), svenska för invandrare (SFI), kommunal kulturskola, kultur- och fritidsverksamhet samt bibliotek.

BUU har till uppgift att för kommunstyrelsens räkning utreda och lägga fram förslag inom barn- och utbildningsområdet, och har rätt att fatta beslut i vissa ärenden.

BUU består av fem ledamöter och fem ersättare.

Belopp, tkr	Budget 2025 enligt budget 2024*	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Förskola, grundskola, kultur- och fritid mm	185 399	186 060	186 198	186 198

* Inkl ramjustering 2, 2024

Följande justeringar görs i budgeten för 2025, totalt 661 tkr.

2025

- Indexuppräknning, 254 tkr.
- Volymförändring förskola, -679 tkr.

- Volymförändring fritids, 120 tkr.
- Volymförändring förskoleklass, 13 tkr.
- Volymförändring grundskola, 405 tkr
- Stärkta bibliotek, finansieringsprincip. Delårseffekt 2025, 139 tkr
- Öppen fritidsverksamhet unga, 400 tkr

2026

- Stärkta bibliotek, finansieringsprincip. Helårseffekt, ytterligare 138 tkr

Belopp, tkr	Budget 2025 enligt budget 2024*	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Gymnasie- och vuxenutbildning	40 581	41 921	41 921	41 921

* Inkl ramjustering 2, 2024

Följande justeringar görs i budgeten för 2025, totalt 1 340 tkr.

- Indexuppräknning, 696 tkr.
- Volymförändring gymnasiet, -857 tkr.
- Volymförändring vuxenutbildning, 1 tkr.
- Minska underskott inom gymnasiet, 1 500 tkr

Sociala utskottet (SOU)

SOU följer och leder arbetet inom kommunens äldreomsorg, individ- och familjeomsorg samt omsorgen kring personer med funktionsnedsättning. I verksamheten ingår även hemsjukvård och flyktingmottagning.

SOU har till uppgift att för kommunstyrelsens räkning utreda och lägga fram förslag inom dessa omsorgsområden, och har rätt att fatta beslut i vissa ärenden.

SOU består av fem ledamöter och fem ersättare.

Belopp, tkr	Budget 2025 enligt budget 2024*	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Sociala avdelningen	170 454	172 928	172 928	172 928

*Inkl ramjustering 2, 2024.

Följande justeringar görs i budgeten för 2025, totalt 2 474 tkr.

- Indexuppräknning 450 tkr.
- Volymberäkning, 524 tkr
(Totalt innebär volymberäkningen 1 724 tkr, varav 1 200 tkr avsätts inom finansförvaltningens budget till LSS-boende)
- Minska underskott inom placeringar av barn och unga, 1 500 tkr.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden är en myndighetsnämnd som fullgör kommunens uppgifter enligt EU-förordningar samt svenska lagar och förordningar, när det gäller tillsyn och kontroll inom miljö- och hälsoskyddsområdet, plan- och byggområdet, livsmedelsområdet och räddningstjänst.

Samhällsbyggnadsnämnden består av sju ledamöter och sju ersättare.

Belopp, tkr	Budget 2025 enligt budget 2024*	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Samhällsbyggnadsavdelningen	14 228	14 628	14 228	14 228

*Inkl ramjustering 2, 2024

Följande justeringar görs i budgeten för 2025, totalt 400 tkr.

- Detaljplanering (tillfällig under 2025), 400 tkr.

Överförmyndarnämnden

I varje kommun ska det finnas en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd som väljs av kommunfullmäktige för fyra år.

Överförmyndaren utövar tillsyn över förmyndare, förvaltare och gode män. Förmyndare, förvaltare och gode män kallas också ställföreträdare, då deras uppgift är att företräda människor som behöver hjälp med, eller inte själva kan sköta sina angelägenheter.

Från och med 2019 har Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda kommun bildat en gemensam överförmyndarnämnd, med ett gemensamt överförmyndarkansli i Vetlanda.

Belopp, tkr	Budget 2025 enligt budget 2024*	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Överförmyndarnämnden	921	946	946	946

*Inkl ramjustering 2, 2024

Följande justeringar görs i budgeten för 2025, totalt 25 tkr.

- Indexuppräknings, 25 tkr.

Kommunrevisionen

Kommunfullmäktige har utsett fem revisorer. Deras uppgift är att granska den verksamhet som bedrivs inom kommunens olika verksamhetsområden.

Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig. Granskningen bidrar till att värna och utveckla demokrati, rättssäkerhet och effektivitet. Den kommunala revisionen är oberoende och granskar på fullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Revisorerna granskar kommunstyrelsen (med allmänna utskottet, barn- och utbildningsutskottet samt sociala utskottet), samhällsbyggnadsnämnden och valnämnden. Inför fullmäktiges behandling av årsredovisningen och beslut i ansvarsfrihetsfrågan avger revisorerna en revisionsberättelse som

tillstyrker eller avstyrker ansvarsfrihet för de granskade organen.

Ur revisionskretsen utser fullmäktige lekmannarevisorer i kommunens bolag och stiftelser, såsom Aneby Miljö & Vatten, Stiftelsen Aneby Bostäder och Stiftelsen kulturresevatet Åsens by.

Belopp, tkr	Budget 2025 enligt budget 2024*	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Kommunrevision	605	622	622	622

*Inkl ramjustering 2, 2024

Följande justeringar görs i budgeten för 2025, totalt 17tkr.

- Indexuppräknig, 17 tkr.

Valnämnden

Valnämnden är den lokala valmyndigheten i kommunen. Uppgifterna för valnämnden är framför allt att ansvara för genomförandet av allmänna val och folkomröstningar.

Belopp, tkr	Budget 2025 enligt budget 2024*	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Valnämnden	0	0	0	0

Valnämnden har inte någon egen budget för sin verksamhet. Kostnader för nämndadministration och de val som hålls inryms i kommunstyrelsens kommunövergripande anslag.

Finansförvaltningen

Inom finansförvaltningen budgeteras kommunernas intäkter i form av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Finansiella intäkter och kostnader ingår även inom finansförvaltningens budget.

Övergripande verksamhetskostnader och medel som ännu inte är utlagda i verksamheternas budgetramar finns under finansförvaltningen, såsom pensioner, löneavtal, avskrivningar samt reserver som hanteras genom ramjustering under budgetåret.

Belopp, tkr	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Skatteintäkter	-374 251	-388 851	-404 004
Inkomstutjämning	-102 809	-107 038	-111 048
Kostnadsutjämning	-2 968	-4 652	-4 166
Regleringsbidrag	-16 363	-14 311	-11 901
Generella bidrag från staten	0	0	0
Fastighetsavgift	-23 320	-23 320	-23 320
LSS-utjämning	-887	-888	-889
Summa skatter och bidrag	-520 598	-539 060	-555 328
Finansiella intäkter inkl borgensavg	-2 380	-2 380	-2 380
Finansiella kostnader	5 690	5 860	6 175
Finansnetto	3 310	3 480	3 795
Summa finansförvaltning	-517 288	-535 580	-551 533

Intäkter (-) och kostnader (+)

Verksamhetens nettokostnader:

Förändringen mellan åren följer förutsättningarna i Väsentliga antaganden i budget 2025-2027.

I ramarna för 2026-2027 ingår beräkningar för volymförändringar och indexuppräknings. Dessa medel inkluderas inte i verksamhetsramarna i Budget del 1 2025 utan ingår som en del inom finansförvaltningen.

Belopp, tkr	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Löneavtal 2024-2027	25 520	39 263	52 974
Pensionskostnader (förändring PO)	-1 500	-1 500	-1 500
Pensionskostnader (utbetalningar pensionsskulden)	10 777	10 368	10 358
Avskrivningar	27 600	28 600	28 600
Finansiell leasing	-5 700	-5 700	-5 700
Inflationsreserv	474	474	474
Öronmärkta medel, LSS boende mm	2 368	2 368	2 368
Volymförändringar utifrån demografi BUA	0	-2 560	-2 492
Volymförändringar utifrån demografi SOA	0	1 888	3 208
Indexuppräkning, kostnader och intäkter	0	1 709	3 418
SUMMA	59 539	74 910	91 708

Ekonomisk redovisning

Resultatbudget

Belopp i miljoner kronor			
	Budget 2025	Ram 2026	Ram 2027
Verksamhetens intäkter/kostnader	-482,4	-496,5	-513,3
Avskrivningar/nedskrivningar	-21,9	-22,9	-22,9
Verksamhetens nettokostnader	-504,3	-519,4	-536,2
Skatteintäkter	374,3	388,9	404,0
Generella statsbidrag	146,3	150,2	151,3
Verksamhetens finansiering	520,6	539,1	555,3
Finansiella intäkter	2,4	2,4	2,4
Finansiella kostnader	-5,7	-5,9	-6,2
Finansiella poster	-3,3	-3,5	-3,8
Årets resultat	13,0	16,2	15,4
Årets resultat av skatter och bidrag	2,5%	3,0%	2,8%

Balansbudget

Belopp i miljoner kronor			
Tillgångar	Budget 2025	Ram 2026	Ram 2027
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	346,3	350,2	346,6
- mark, byggnader o tekn anlägg	346,3	350,2	346,6
Finansiella anläggningstillgångar	16,1	16,1	16,1
Summa anläggningstillgångar	362,4	366,3	362,7
Bidrag till statlig infrastruktur	0,2	0,1	0,1
Omsättningstillgångar			
Fordringar	60,3	60,3	60,3
Tomtmark för försäljning	0,1	0,1	0,1
Kassa och bank	46,8	59,1	78,0
Summa omsättningstillgångar	107,3	119,5	138,4
Summa tillgångar	469,8	485,9	501,3
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Årets resultat	13,0	16,2	15,4
Resultatutjämningsreserv	23,6	23,6	23,6
Övrigt eget kapital	148,4	161,5	177,7
Summa eget kapital	185,1	201,3	216,6
Avsättningar			
Avsättning för pensioner	9,4	9,3	9,2
Andra avsättningar	0,0	0,0	0,0
Summa avsättningar	9,4	9,3	9,2
Skulder			
Långfristiga skulder	189,7	189,7	189,7
Kortfristiga skulder	85,7	85,7	85,7
Summa skulder	275,4	275,4	275,4
Summa eget kap, avsättn o skulder	469,8	485,9	501,3
Panter och ansvarsförbindelser			
Borgensförbindelser*	424,8	459,3	479,3
Pensionsförpliktelser äldre än 1998	118,9	113,3	107,6

*Borgensförbindelser enligt behovsplan för investeringar i koncernen.

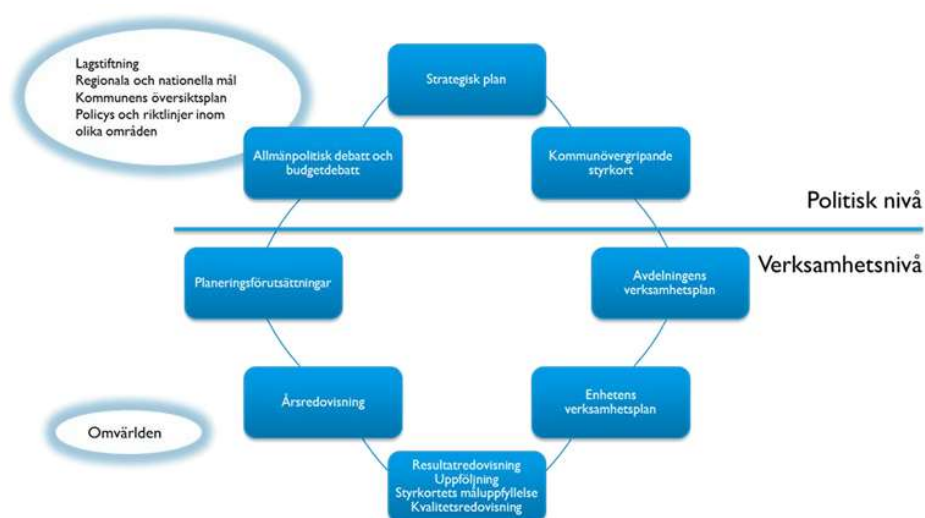
Kassaflödesbudget

Belopp i miljoner kronor	Budget 2025	Ram 2026	Ram 2027
Löpande verksamhet			
Årets resultat	13,0	16,2	15,4
Justering för av- och nedskrivningar	21,9	22,9	22,9
Justering för övr ej likv påverkande poster	-14,1	-0,1	0,0
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	<i>20,9</i>	<i>39,0</i>	<i>38,2</i>
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	20,9	39,0	38,2
Investeringsverksamheten			
Investering av materiella anläggningstillgångar	-65,1	-26,8	-19,3
Investering av materiella anläggningstillgångar, finansiell leasing	0,0	0,0	0,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Investering av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Erhållna investeringsbidrag	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-65,1	-26,8	-19,3
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån	45,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	45,0	0,0	0,0
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur			
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	0,0	0,0	0,0
Årets kassaflöde	0,8	12,2	18,9
Likvida medel vid årets början	46,0	46,8	59,1
Likvida medel vid årets slut	46,8	59,1	78,0

Bilaga Riktlinjer för Aneby kommuns ekonomistyrning

Aneby kommuns riktlinjer för ekonomistyrning ska vägleda organisationen främst i kommunala beslut, kopplat till ekonomistyrning och hantering av ekonomifrågor. Principerna ska genomsyra alla aktiviteter från planering, genomförande och uppföljning. En grundförutsättning för att Aneby kommuns ekonomi och verksamhet ska vara i balans och leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning är att samtliga enheter genomför planerad verksamhet inom lagd budget.

Övergripande styrmodell

Aneby kommun använder balanserat styrkort som målstyrningsmodell. Detta är en strukturerad modell för styrning och uppföljning, som utgår från en gemensam vision, gemensamma mål, strategier och styrtalet, som fastställs av kommunfullmäktige.

Genom styrmodellen säkerställs hela organisationens syn på vad som skapar värde och leder i riktning mot uppfyllelse av kommunens vision.

Översiktsplan

Kommunens översiktsplan syftar till att ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Tyngdpunkten ligger därmed på användningen av mark- och vattenområden.

Planen beskriver hur befintliga miljöer kan bevaras och utvecklas i ett långsiktigt perspektiv. I översiktsplanen behandlas bland annat frågor rörande nya bostäder, förbättrade kommunikationer, lokalisering av industri, handel och arbetsplatser samt miljö och natur. En översiktsplan täcker hela kommunens geografiska yta.

Strategisk plan och balanserat styrkort

Den strategiska planen är kommunens övergripande styrdokument, som fastställs av kommunfullmäktige. Dokumentet innehåller den politiska viljeinriktningen för den samlade kommunala verksamheten i form av vision, övergripande mål och strategier. De övergripande målen med tillhörande strategier är en viktig del i kommunens budget och flerårsplan. Dokumentet gäller under en mandatperiod och revideras i början av varje ny mandatperiod. Den strategiska planen för 2024-2027 fastställs av kommunfullmäktige i juni 2023.

Det balanserade styrkortet innehåller fem perspektiv: Attraktiv kommun, God ekonomi, Medskapande arbetsplats, Värdeskapande processer och Hållbart samhälle. Med de olika perspektiven kan verksamheten följas utifrån flera aspekter än bara det ekonomiska. Grundtanken är att eftersträva balans mellan de olika perspektiven. Styrkortets måluppfyllelse mäts och redovisas till politiken minst två gånger per år; i samband med delårsrapporten och årsredovisningen. Vissa delar mäts även i tertialuppföljningen.

På kommunövergripande nivå redovisas måluppfyllelsen i varje perspektiv i det kommunövergripande styrkortet genom de styrkor och målvärden som fastställs. Det kommunövergripande styrkortet gäller och är styrande för alla verksamheter i organisationen.

Alla avdelningar och enheter upprättar egna styrkor i en verksamhetsplan som utgår från visionen, de gemensamma målen, och strategierna. I avdelningarnas/enheternas verksamhetsplaner beskrivs de aktiviteter som krävs för att följa strategierna och som anses avgörande för att uppnå de övergripande målen samt hur man avser att följa upp och mäta resultatet.

Mål kan även förekomma i andra dokument som fastställs av kommunfullmäktige. Det ska i så fall ske med stor restriktivitet och enbart inom områden som inte täcks in av formuleringar i budgeten. Detta för att bibehålla möjligheten att överblicka och följa upp fullmäktiges målstyrning.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv

Kommunfullmäktige beslutade den 7 december 2020 §120 att införa riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt regler för när avsättning och disponering kan ske till resultatutjämningsreserven (RUR). Från och med 2024 är det inte längre möjligt att avsätta medel till RUR då RUR avskaffas och ersätts av resultatreserv (RER) enligt Kommunallagen 11 kap 14§.

Kommunstyrelsen utvärderar uppfyllelsen av kommunfullmäktiges fastställda mål och gör en samlad bedömning huruvida god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Detta görs enligt de riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat om.

Budgetprocessen

Kommunfullmäktige styr kommunens verksamheter genom budgeten. Budgetdokumentet innehåller verksamhetsmål, ekonomiska ramar och budgetdirektiv som kan innebära vissa uppdrag. Budgeten beskriver vad kommunen förväntas uppnå under budgetperioden och med vilka resurser.

Inför den årliga budgetprocessen redovisar förvaltningen planeringsförutsättningar. Detta är de grundläggande faktorerna som kan påverka kommande årsbudget och fungerar som grund för planeringsarbetet på avdelningarna inför kommande budgetarbete.

Arbetet med att ta fram ett förslag till kommande årsbudget med flerårsplan leds av budgetberedningen. Den består av kommunstyrelsens presidium samt ordföranden i samhällsbyggnadsnämnden och utskotten. Ytterligare ledamöter kan adjungeras. Budgetarbetet genomförs i nära samverkan med kommunledningsgruppen. Innevarande årsbudget används som utgångspunkt för arbetet.

Kommunfullmäktige antar vanligtvis kommande årsbudget del 1 på sitt sammanträde i juni. För valår antas den på nytt av nytilträdde kommunfullmäktige i november.

Nämnder, utskott och verksamheter ska följa de riktlinjer och anvisningar som upprättas av kommunstyrelsen vad gäller mål- och budgetarbetet samt uppföljning av verksamheterna.

I februari har kommunfullmäktige en allmänpolitisk debatt där ledamöterna lyfter fram och debatterar viktiga framtidsfrågor för kommunen. Den allmänpolitiska debatten är en grund för politiska ställningstaganden i budgetberedningens arbete.

Driftbudget

Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd och utskott en nettoram i form av ett anslag som dessa ansvarar för. I kommunfullmäktiges budgetbeslut ingår också övergripande kommunmål för budgetåret.

Kommunfullmäktige fastställer driftanslagen enligt följande:

- Kommunfullmäktige
 - Kommunstyrelsens utskott
- *Allmänna utskottet; kommunövergripande*

- *Allmänna utskottet; kommunserviceavdelningen*
- *Sociala utskottet*
- *Barn- och utbildningsutskottet; barnomsorg/grundskola/kulturskola*
- *Barn- och utbildningsutskottet; gymnasie- och vuxenutbildning*
- Samhällsbyggnadsnämnden
- Överförmyndarverksamhet
- Kommunrevisionen
- Finansförvaltningen

Anslaget ska tillsammans med nämndernas/utskottens övriga intäkter finansiera nämndens kostnader.

Omdisponering av driftbudget

Omdisponeringar inom nettoramén beslutas av respektive nämnd eller utskott. Omdisponeringar mellan olika nämnder beslutas av kommunfullmäktige.

Investeringar

Kommunfullmäktige antar en investeringsbudget för investeringsåret. En plan för samtliga investeringar ska dessutom tas fram för år 2 och 3.

Huvudregeln är att investeringar över tid ska finansieras med eget investeringsutrymme.

Kommunstyrelsen hanterar kapitaltjänstkostnader för samtliga investeringar som genomförs det år investeringen sker. Justering av respektive nämnds/utskotts driftbudget för kapitaltjänstkostnader görs löpande under året från finansförvaltningen genom så kallade ramjusteringar.

Den nämnd/det utskott som ansvarar för investeringen måste meddela kommunstyrelsen från vilken tidpunkt investeringen genomförs och vid vilken tidpunkt investeringen är avslutad.

Överföring av investeringsanslag över årsskifte till nästkommande år sker genom beslut av kommunfullmäktige i samband med årsbokslut.

Borgensavgifter

Kommunal borgen lämnas till helägda kommunala företag, vilket gör att företagen får förmånligare räntor när de lånar än om de lånat utan kommunal borgen. För att det ska vara konkurrensneutralt tar kommunen ut en årlig borgensavgift för kommande år utifrån nyttjat borgensåtagande per den 31/12. Borgensavgift i procent tas fram genom en analys som upphandlats av Söderberg & Partners. Borgensavgiften beslutas årligen i budgeten. Analysen genomförs en gång om året.

Nämnder och utskottens verksamhetsplaner

Kommunstyrelsen fastställer en verksamhetsplan inklusive styrkort för respektive nämnd/utskott i november efter beredning i nämnd/utskott. Därefter görs en detaljbudget per enhet, som ska vara klar i december.

Nämnden/utskotten ska rapportera eventuella avvikelser från fastställd verksamhetsplan till kommunstyrelsen löpande under verksamhetsåret.

I verksamhetsplanen ska nettoanslaget fördelas mellan olika verksamheter i form av en detaljbudget.

I verksamhetsplanen ska kommunfullmäktiges mål brytas ner och kompletteras till lämplig styrning av verksamheterna i syfte att uppnå resultat i förhållande till kommunmålen.

Utöver de åtaganden som anges i Budget del 1 kan nämnderna/utskotten lägga till egna verksamhetsmål och uppdrag.

Nämnden/utskotten ska kommunicera vision och mål så att samtliga i organisationen känner till dem och ser dem som styrande för sitt arbete.

I nämndens/utskottens uppdrag ingår att besluta om erforderliga effektiviseringar i verksamheten. I de fall förändringarna är av principiell vikt eller skulle kunna stå i strid med de mål kommunfullmäktige beslutat om, ska åtgärderna underställas kommunfullmäktiges prövning.

Intern kontroll

Kommunfullmäktige har antagit ett reglemente för intern kontroll. Nämnden/utskotten ska årligen fastställa en plan för intern kontroll. Nämnden/utskotten ska genomföra en uppföljning av den interna kontrollen inom sina verksamheter. En samlad bedömning för hela kommunen avges till kommunstyrelsen senast i februari månad.

Uppföljning

Samtliga nämnder och utskott ska lämna budgetuppföljning med helårsprognos för sammanställning av en kommunövergripande uppföljning per mars, per april, per augusti (delårsrapport) och per oktober. För helåret görs ett bokslut med årsredovisning. Vid delårsrapport och årsredovisningen följs kommunmål och eventuella särskilda satsningar/uppdrag upp.

Utöver prognoserna lämnas redovisning av resultatet för perioden per februari, maj, september och november.

De kommunägda bolagen/stiftelserna ska redovisa sin verksamhet och ekonomi med budgetuppföljning och helårsprognos minst per augusti och december. Sammanställd redovisning genomförs i delårsrapport och årsredovisning.

Uppföljning av investeringar sker fyra gånger årligen per april, augusti, oktober och december månad. Detta görs på projektnivå.

Åtgärder vid avvikelse i driftbudget

Så snart en avvikelse befaras eller har konstaterats, ska avdelningschefen samordna och rapportera uppföljningen och lämna förslag till åtgärder till förväntad budgetavvikelse till nämnden/utskottet, ekonomichefen och kommundirektören.

Nämnden/utskottet ska inom sin egen verksamhet följa upp åtgärdsplaner och vid behov göra omprioriteringar för att hålla sig inom tilldelad budgetram. Underskottet, vidtagna åtgärder och eventuella avvikelser rapporteras i månadsuppföljning och ska snarast rapporteras till kommunstyrelsen.

Åtgärder vid avvikelse i investeringsbudget

Så snart en avvikelse befaras eller har konstaterats, ska kommundirektören samordna och rapportera uppföljningen och lämna förslag till åtgärder till förväntad budgetavvikelse till kommunstyrelsen.

Underskottet, vidtagna åtgärder, eventuella avvikelser samt förskjutningar i projektets genomförande ska snarast rapporteras till kommunstyrelsen.

Generella förutsättningar

Om förutsättningarna förändras under löpande budgetår ansvarar nämnden/utskottet för att anpassa och prioritera verksamheten inom gällande ram.

Verksamhetsansvariga ansvarar för att hålla sin verksamhet inom beslutad budget, vidta åtgärder under löpande år för att uppnå detta, driva verksamheten enligt de mål och uppdrag nämnden/utskottet lagt fast samt följa upp och utveckla verksamheten kontinuerligt.

Verksamheterna ska arbeta för ökad extern finansiering. Bland annat genom att ta tillvara på

statsbidrag och möjligheterna inom EU:s nya programperiod.

Finansieringsprincip

Huvudregeln är att samtliga beslut om intäkts- eller kostnadsökningar ska vara finansierade. Det ska alltså finnas budgetmedel anslagna.

Kostnadsbärare

Kostnader och intäkter ska i så stor utsträckning som möjligt påföras rätt kodsträng i förhållande till vad som är ekonomiskt motiverat.

Satsningar

Medel för särskild satsning eller uppdrag får endast användas till destinerat område. Vid eventuell besparing ska satsningen eller uppdraget fortsatt bejakas om inte kommunfullmäktige beslutar om annat.

Utöver de satsningar som angetts i budget ska inga fler satsningar göras utan att de finansiella målen först har uppfyllts. Först därefter kan nya satsningar göras.

**ANEBY
KOMMUN**

Storgatan 48, Box 53, 578 22 ANEBY
Tel. 0380-461 00 Fax. 0380-461 95
www.aneby.se